

PRITARTA

Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2016 m. birželio 30 d. sprendimu
Nr. TS-193

PATVIRTINTA

Kupiškio rajono Rudilių Jono Laužiko
pagrindinės mokyklos direktoriaus
2016 m.
įsakymu Nr.

**KUPŠKIO RAJONO RUDILIŲ JONO LAUŽIKO PAGRINDINĖS
MOKYKLOS JUNG TINĖS IKIMOKYKLINĖS GRUPĖS
UGDYMO PROGRAMA**

TURINYS

I	SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
II	SKYRIUS. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAL.....	4
III	SKYRIUS. UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	5
IV	SKYRIUS. UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS.....	5
V	SKYRIUS. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS.....	5
VI	SKYRIUS. UGDYMO TURINYS.....	6
	LITERATŪRA.....	14

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas – Kupiškio rajono Rudilių Jono Laužiko pagrindinė mokykla, (toliau mokykla)

Teisinė forma – Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinė švietimo įstaiga.

Grupė – formaliojo švietimo mokykla

Tipas – pagrindinė mokykla

Adresas – Morkūniškio 19, Rudilių k., Noriūnų sen., LT – 40361, Kupiškio rajonas

Vaikai ir jų poreikiai. Rudilių Jono Laužiko pagrindinėje mokykloje 5 metus veikė priešmokyklinio ugdymo grupė. Tėvų pageidavimu, steigėjui pritarus nuo 2008 rugsėjo 11 d., pagrindinėje mokykloje pradėjo veikti jungtinė ikimokyklinio ugdymo grupė, kurioje be šešiamečių grupę lanko 3–5 metų vaikai. Tėvai prašė sudaryti sąlygas ir 3–5 metų vaikams lankyti ugdymo įstaigą motyvuodami tuo, kad ikimokyklinio ugdymo grupėje vaikų veikla bus įvairesnė, jie plės savo akiratį, įgis savarankiškumo, tobulins bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas. Jungtinėje ikimokyklinėje ugdymo grupėje dirba vienas pedagogas, turintis ikimokyklinio ugdymo pedagoginę ir psichologinę kvalifikaciją bei pradinio ugdymo kvalifikaciją. Vaikams teikiama Kupiškio rajono švietimo pagalbos tarnybos logopedo pagalba. Šio specialisto pagalba yra būtina, nes beveik visi ikimokyklinio amžiaus vaikai turi kalbos sutrikimų, dalis vaikų lanko įstaigą iš socialiai jautrių šeimų.

Švietimo teikėjo savitumas. Į jungtinę ikimokyklinę grupę ateina vaikai iš socialiai jautrių šeimų, kuriose auga net keli vaikai.

Nedidelis vaikų skaičius grupėje teikia privalumų. Tai suteikia vaikams saugumo, jaukumo pojūtį. Yra pastebimas kiekvieno vaiko savitumas, individualumas, poreikiai ir tai puoselėjama ir ugdoma.

Grupėje organizuojamos šventės: „Dėdės Rudenėlio“, Velykinis vaidinimas, „Saugus, kai žinau“, „Šeimos diena“.

Grupės vaikai dalyvauja ir tradiciniuose mokyklos renginiuose: „Moliūgų diena“, „Kalėdinė šventė“, „Talentų šou“, kurių dalyviai – vaikai, tėvai, kaimo bendruomenė. Vaikai ugdomi ne tik grupės ar mokyklos veikloje, bet ir mokyklos bibliotekos organizuojamuose renginiuose. Vaikai atlieka ne tik nesudėtingus vaidmenis, bet ir mokosi tinkamo žiūrovo elgesio.

Ugdymo įstaiga palaiko glaudžius ryšius ir su kitomis mokyklomis, dalinasi patirtimi.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. 2008 metų pavasarį vaikų tėvai kreipėsi į Kupiškio rajono Rudilių Jono Laužiko pagrindinės mokyklos administraciją su prašymu

sudaryti galimybę mokykloje steigti jungtinę ikimokyklinio ugdymo grupę ir įstaigoje ugdyti vaikus nuo 3 metų. Šį norą tėvai grindė rūpesčiu, kad vaikui šeimoje negali suteikti pilnaverčio, jo amžiaus tarpsnį atitinkančio ugdymo, suaugusiųjų vykimu dirbti į miestą ir nenoru vaikų palikti vienų namuose be priežiūros. Tėvai noriai lankosi mokykloje vaikų renginių metu, teikia pasiūlymus ekskursijoms, išvykoms, bei remia vaikų šventes ir sportinius renginius.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Vaikų ugdymas grindžiamas remiantis šiais principais:

tautiškumo – gaivinamos ir puoselėjamos tradicinės vertybės. Siekiama ugdyti būsimąją tautos kultūros saugotoją ir kūrėją;

humaniškumo – pripažįstama teisė būti skirtingam, vaiko vidinio pasaulio nepriklausomybė ir savarankiškumas. Vaikas gerbiamas kaip asmenybė, ugdymas grindžiama vaiko asmenine patirtimi;

visuminio ugdymo – atsižvelgiama į vaiko raidos, socialinės aplinkos dėsninumus ir siekiama visų vaiko galių plėtotės, tikslingai ugdomos vaiko vertybinės nuostatos, jausmai, mąstymas ir elgsena;

individualizavimo – ugdymas grindžiamas kiekvieno vaiko asmenybės pažinimu ugdymo(si) poreikių pripažinimu numatant veiklas ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis ir tobulėti;

tikslingumo – programos turinys atitinka ikimokyklinio ugdymo tikslus ir uždavinius bei yra orientuotas į vaiko ugdymo turinys suderintas su priešmokyklinio ugdymo turiniu, siekiant, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo (si) šeimoje prie ugdymosi ikimokyklinėje grupėje, vėliau – priešmokyklinėje grupėje ir mokykloje;

dermės – derinami šeimos ir įstaigos interesai, lūkesčiai dėl vaikų pasiekimų.

Ikimokyklinio ugdymo turinys yra glaudžiai susietas su priešmokykliniame ugdyme išskirtomis penkiomis (socialine, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo, menine) kompetencijomis, nes mokykloje veikia jungtinė ikimokyklinio (3–5) ir priešmokyklinio (6) amžiaus – vaikų grupė. Tokiu būdu siekiama užtikrinti ugdymo tęstinumą ir glaudesnę vaikų bendravimą. Kūrybinės raiškos savaitės nesusietos su konkrečiu mėnesiu ar metų laiku siekiant temų pasirinkimo pagal konkrečią situaciją, oro sąlygas, pokyčius grupėje.

Ikimokyklinėje ugdymo grupėje, atsižvelgiant į ugdytinius, tėvų lūkesčius, ugdomos kompetencijos: socialinė, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo ir meninė.

III SKYRIUS

UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, pat taip etninės socialinius poreikius.

Uždaviniai:

- pastebėti ir skatinti pasireikšti bei lavinti vaiko individualumą;
- skatinti bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais;
- stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą bei palaikyti jo teigiamus sprendimus;
- plėsti suvokimą apie aplinkinį pasaulį, ugdyti gebėjimą perimti informaciją;
- ugdyti sakinę vaiko kalbą kūrybiškumą, gerbti jo sumanymus ir idėjas.

IV SKYRIUS

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS

Pagrindinis ugdymo metodas – žaidimas. Siekiant kokybės ir tikslingesnio kiekvieno vaiko ugdymosi naudojami ir šie metodai: stebėjimas, tyrinėjimas, praktinis, pokalbis, pasakojimas, klausymas, pasakų sekimas, aiškinimas, paveikslėlių analizė ir aptarimas, patrauklios situacijos, savarankiška veikla, grupinė veikla, piešinių spalvinimas.

Ugdymo priemonės – šventės, popietės, išvykos, ekskursijos.

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Vertinimo paskirtis – pažinti vaiką, jo individualumą, gebėjimų lygį bei jo patirtį (kaip kinta vaiko gebėjimai per tam tikrą laiko tarpą), numatyti vaiko ugdymo(si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo(si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybėms. Įstaigoje vertinimas planuojamas, numatoma ką, koku tikslu ir kaip bus vertinama, jis yra nenutrūkstamas, grįžtamasis, lankstus. Vertinama 2 kartus per metus (rudenį ir pavasarį).

Ikimokyklinėje ugdymo programoje pateikiame įstaigoje taikomus vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo ypatumus:

- Ugdymos(si) pasiekimų vertinimas yra visuminis, vertinami atskirų kompetencijų pasiekimai (pažinimo, komunikavimo, socialinė, sveikatos saugojimo, meninė).
- Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: stebėjimas, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė.
- Ugdymosi pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus metuose (atėjus į mokyklą rudenį ir pavasarį). Prireikus atliekami tarpiniai vaikų pasiekimų vertinimai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo fiksavimas: dienynas, vaikų raiškos darbeliai, veiklos pėdsakai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo pasiekimo formos: vaikų aprašai, pokalbiai su tėvais, pedagogais.
- Vaiko pasiekimų dokumentavimas: (aplankuose kaupiami vaiko darbų pėdsakai, vaikų kūrybos knygelės, pasakojimai, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai ir t.t.).
- Vertinant vaiko pasiekimus laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų ir auklėtojų, užtikrinamas jų laikymo saugumas.
- Vertinimas garantuoja vaikui psichologinį saugumą, sėkmės išgyvenimą, įdomus patrauklus ir auklėtojų informatyvus.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo rezultatų panaudojimas: vaikų pažinimui, veiklos planavimui, ugdymo proceso individualizavimu, tėvų individualiai informacijai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo vykdytojai ir dalyviai: auklėtoja, logopedė, tėvai.

VI SKYRIUS UGDYMO TURINYS

Sritis	Vertybinė nuostata	Esminiai gebėjimai	Vaikų veiksenos	
			3–4	5–6
Socialinė kompetencija				
Emocijų suvokimas ir raiška	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.	Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir	Reaguoja į vaiko rodomus emocijų ženklus. Kasdien žymi savo nuotaiką atitinkantį veidėlį. Pasako, kaip jaučiasi. Pastebi bendraamžių	Savarankiškai žodžiais išreiškia įvairius jausmus, kilusius skirtingose situacijose. Pasakoja, kada buvo linksmas, liūdnas ar piktas. Pasako keletą išeičių, ką galima

Savireguliacija ir savikontrolė	Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.	elgesiu atsiliepia į kito jausmus (užjaučia, padeda) Laikosi susitarimų, mandagiai elgiasi, taikiai, bendradarbiaudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.	savijautą. Patys pasirenka žaislus, susiranda žaidimo draugų ir žaidžia. Kilus konfliktui, bando patys tartis dėl norimo žaislo. Tvarko savo žaidimo vietą .	daryti, kai kas nors atima žaislą, suduoda. Savarankiškai sprendžia problemas ir nesutarimus, tvarko kitų išmėtytus žaislus. Palieka tvarkingą žaidimų vietą.
Savivoka ir savigarba	Save vertina teigiamai	Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau , būsiu“) pasako, kad yra berniukas/mergaitė, save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais	Pasako savo vardą. Atpažįsta savo atsineštus daiktus, įvardija savo lytį. Pasakoja, ką veikė per išeigines dienas .	Pasakoja apie savo praeitį, dabartį, ateitį, ką veikė namuose. Žaidžia žaidimus, kuriuose vaizduoja save, tai ką nors kitą, save praeityje, ateityje. Keičia žaidimo partnerius. Savarankiškai pasako, kas yra gerai, o kas – blogai. Piešia save ir pakomentuoja.
Santykiai su suaugusiais	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.	Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip	Išlieka ramūs, kai tėvai išeina. Su į grupę atėjusiais suaugusiais ramiai bendrauja. Užsiima veikla per kurią pasakoja apie savo šeimą. Pats susiranda žaislus, naudoja žaislo pakaitalus.	Mandagiai bendrauja su į grupę atėjusiais svečiais, rodo savo žaislus, darbelius. Savarankiškai paprašo pagalbos. Deklamuoja eilėraščių su šeimos nariais. Savarankiškai laikosi taisyklių.

Santykiai su bendraamžiais	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais	reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja su bent vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda) suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Geba kontroliuoti savo elgesį, laikytis susitartų taisyklių. Žaidžia kartu, greta. Išreiškia nepasitenkinimą, kai kiti vaikai daro ką nors ne taip. Tariasi dėl žaislo, žaidimo kartu. Palaiko draugystę su kitais vaikais .	Savarankiškai pasiprašo į žaidimą. Pats sugalvoja žaidimą ir pakviečia kitus. Paaiškina, kas yra gerai, o kas – blogai. Geba kurti taisykles, susitarimus.
Iniciatyvumas ir atkaklumas	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	Vadovauja sugalvotam žaidimui ir buria kitus vaikus. Padedant įveikia kilusias kliūtis. Paduoda, paaiškina ar pagelbėja kitiems vaikams.	Sugalvoja žaidimą ir jį plėtoja. Siūlo savo pagalbą kitiems vaikams. Savarankiškai įveikia kilusias kliūtis. Pabaigia pradėtus darbus. Dailės priemonės pasirenka savarankiškai.
Problemų sprendimas	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams.	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų	Imasi sudėtingos veiklos. Nepavykus prašo pagalbos. Stengiasi prisiminti kokius sprendimo būdus taikė anksčiau.	Imdamasis sudėtingos veiklos, drąsiai bando, eksperimentuoja. Numato pasekmes, todėl nepriima vaiko, kuris elgiasi ne pagal žaidimo

Sveikatos saugojimo kompetencija		ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.		taisykles. Savarankiškai siūlo būdus, kaip galima elgtis, kai niekas nedraugauja.
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Norai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.			
Fizinis aktyvumas	Norai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.	Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	Valgo neskubėdami. Apsiauna batukus, užsideda kepurę. Priminus eina į tualetą.	Taisyklingai naudojasi stalo įrankiais. Savarankiškai nusirengia ir apsirengia, jaučia, kada sušilo sušalo. Savarankiškai naudojami tualetu.
Savireguliacija ir savikontrolė	Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.	Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydami pusiausvyrą, spontaniškai ir tiksliai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių – rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.	Geba šokinėti viena koja, sugauna kamuolį. Kerpa nesudėtingas formas.	Taisyklingai perduoda kamuolį draugui. Taisyklingai laiko žirkles ir kerpa geometrines figūras.
Komunikavimo kompetencija		Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando	Tariasi dėl norimo žaislo. Priminus laikosi taisyklių: susitvarko darbo, žaidimų vietą. Nupiešia dienos nuotaikų kaitą.	Dalinasi žaislais. Savarankiškai laikosi taisyklių. Patys susitvarko žaidimų ir darbo vietą. Tariasi dėl vaidmens

Savireguliacija ir savikontrolė	Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.	kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito). Įsiau drinės geba nusiraminti.		
Sakytinė kalba		Laikosi susitarimų, mandagiai elgiasi, taikiai, bendradarbiaudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiau drinės geba nusiraminti.	Priima atstumtą vaiką į žaidimą. Reiškia visas savo emocijas. Taria si dėl norimo žaislo.	Savarankiškai laikosi tvarkos ir susitarimų.
Rašytinė kalba	Nusiteikęs išklausti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaisiais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.	Klauso kalbančiojo. Patinka klausytis žinomų kūrinėlių. Supranta suaugusiojo prašymus. Pasakoja apie save. Pateikus klausimus pasakoja apie tai, kas vyko ar vyksta aplink jį. Deklamuoja eilėraštkus. Vartoja mandagumo žodžius.	Įdėmiai klauso kalbančiojo. Pasakoja apie tai, ką žino, veikia, ko nori, kas buvo atsitikę. Girdi jo paties pirmą ir paskutinį garsą. Su garsu sugalvoja žodžių. Suvokia perskaityto kūrinio turinį. Kuria pasakojimus apie nekasdienius nuotykius.
Meninė raiška	Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.	Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradedą skaitinėti.	Pats prašo paskaityti. Žiūrėdamas į paveikslėlį apie jį pasakoja. Savarankiškai varto knygu tes.	Įdėmiai klauso skaitomo kūrinėlio. Įvardija veikėjus. Pats kuria savo knygeles, jas „skaito“, kopijuoja žodžius. Pasirašo

Pažinimo kompetencija Aplinkos pažinimas	Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.	Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.	Keverzonėmis užrašo savo vardą. Klausosi vaikiškų dainelių. Žaidžia muzikinius žaidimus, eina ratelius, reiškia emocijas. Geba atkurti matytų situacijų fragmentus.	savo piešinius visu vardu. Savarankiškai kompiuteriu užrašo vardą. Dainuoja daineles. Pasako dainelės tempą. Šoka sukamuosius ratelius. Pasekus pasaką vaidina pats.
	Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.	Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.	Stebi ir pavadina augalus, gyvūnus, esančius artimiausioje aplinkoje. Pasako, ko reikia, kad augalas augtų. Įvardija keletą kūno dalių. Stebi dienos orus.	Gamtoje elgiasi atsargiai. Pasakoja apie savo gyvūną. Atpažįsta keletą naminių ir laukinių gyvūnų. Skiria vaisius ir daržoves. Pasako, kokias šventes švenčia šeimoje.
	Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.	Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti	Pasako, kiek turi metukų. Vartoja žodžius, kurie skirti daiktų palyginimui. Bando lyginti daiktų grupes. Randa visus vienos formos daiktus, dėlionės detalę. Pradedą	Suskaičiuoja, kurių daiktų yra daugiau, kurių mažiau. Pasako, kiek daiktų liks, jei paimsime kelis. Paima reikiamą kortelių skaičių. Orientuojasi piešimo lape: lapo kairė, lapo dešinė, apačia, viršus. Skiria

Iniciatyvumas ir atkaklumas		sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedą suvokti laiko tėkmę.	skirti dešinę ir kairę puses.	geometrinės figūras. Pažįsta skaičius iki 10. Žino savaitės trukmę. Apibūdina metų laikus.
Tyrinėjimas	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	Dėlioja dėliones. Išplauna teptuką. Bando būti savarankiškas.	Žaidžia ilgai trunkančius kūrybinius žaidimus.
Problemų sprendimas	Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus, mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Skaičiuoja, dėlioja tam tikra tvarka daiktus. Bando išardyti žaislus.	Paaškina savo pasirinkimus, pristato savo tyrinėjimus. Fiksuoja pastebėjimus, pildo lenteles.
Mokėjimas mokytis	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta,	Paaškina, kaip įveikė sunkumus. Nepasisekus prašo pagalbos. Sprendžia problemas pasinaudodamas sukaupia patirtimi.	Drąsiai imasi sudėtingos veiklos. Savarankiškai įveikia sunkumus. Pasako, kaip galima elgtis, kai niekas nenori draugauti.

Meninė kompetencija Meninė raiška	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.	kodėl kilo, suvokia savo ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, padeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.	Pats nusprendžia, kada reikalinga pagalba. Pasakoja, ką išmoko.	Pasako, ko nori išmokti. Taiso klaidas. Savarankiškai ieško sprendimų. Moka naudotis kompiuterio klaviatūra.
Estetinis suvokimas	Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.	Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, sprendžiamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.	Dainelės tekstą imituoja judesiais. Klausosi muzikos. Ritmiškai pritaria suaugusiojo grojimui. Žaidžia vaizduojamuosius, šokamuosius žaidimus. Žaisdamas reiškia emocijas, pasakoja, ką daro. Klausiamas pasakoja apie savo piešinį. Savarankiškai išryškina detales.	Dainuoja vienbalses ir dialogines daineles. Geba judesiais imituoti dainuojamosios dainos tekstą. Pritaria savos gamybos instrumentais. Savarankiškai kuria ritmus, melodijas mįslėms, patarlėms. Šoka su kamuosius ratelius. Pasekus pasaką, pats imasi

Kūrybiškumas	Domisi, gėrissi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla. Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.	Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais. Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir savitai jas įgyvendina.	Pabaigęs žaidimą nusilenkia. Geba žiūrėti ir klausytis dramos vaidinimų, įrašų. Dalyvauja muzikinėje veikloje ir renginiuose. Pats pagiria, kuris vaikas gražiai šoko, nupiešė, dainavo. Geba reikšti savo išgyvenimus. Pasisiūlo gražiai sutvarkyti žaislus. Geba panaudoti kasdien naudojamus daiktus pagal kitą paskirtį. Kuria naujus objektus iš turimos medžiagos. Drąsiai išsako į galvą atėjusias idėjas. Persikūnija į įvairius veikėjus. Kuria netikėtas istorijas.	iniciatyvos vaidinti. Savarankiškai naudojami butaforiniais daiktais. Geba kurti pagal išankstinį sumanymą, pildo piešinių raidėmis, skaičiais, žodžiais. Tiksliai iškerpa trafaretą. Geba reikšti, susižavėjimą kitų vaikų vaidyba, šokiu, dainavimu, piešimu. Palankiai vertina tinkamą bendraamžių elgesį. Savarankiškai rūpinasi grupės estetika (tvarkingai išdėsto žaislus, daiktus). Geba pastebėti kitų estetinę išvaizdą. Savarankiškai naudoja daiktus pagal kitą paskirtį. Kuria savo sugalvotus siužetus. Geba perkurti pasakas. Laisvai išsako savo idėjas. Atranda skirtumus tarp fantazijos ir realybės. Geba pateikti savo idėjas ieškodamas bendro sprendimo.
--------------	---	--	--	---

--	--	--	--	--

LITERATŪRA

Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, Vilnius, 2015.

Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas (įsak. Nr. ISAK – 627).

O.Monkevičienė. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų socialinių įgdžių ugdymo ir žalingų įpročių prevencijos programa. Vilnius, 2003.

Ikimokyklinio ugdymo gairės. 1993

M. Montesori. Vaikystės paslaptys. Kaunas, 2000.

E. M. Grunelins. Ankstyvosios vaikystės pedagogika. Vilnius, 1999.

J.Pocienė , A. Meškėnienė. Ikimokyklinių įstaigų darbuotojų žinynas: dokumentų rinkinys. Kaunas, 1986.

V. Monkevičienė. Vėrinėlis. Vilnius, 1995.
